

فهرست مطالب

بخش اول: مبانی مدیریت اسلامی

فصل اول: کلیات مدیریت اسلامی	۱۰
فصل دوم، فرایند شکل‌گیری مدیریت اسلامی	۵۰
فصل سوم: مبانی برنامه‌ریزی در مدیریت اسلامی	۷۶
فصل چهارم: تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت اسلامی	۹۱
فصل پنجم: مبانی سازماندهی در مدیریت اسلامی	۱۰۹
فصل ششم: منابع انسانی در مدیریت اسلامی	۱۳۴
فصل هفتم: مبانی رفتار و مدیریت رفتار سازمانی در سطح فردی	۱۵۳
فصل هشتم: رفتار سازمانی در مدیریت اسلامی	۱۸۸
فصل نهم: رهبری سازمانی در مدیریت اسلامی	۲۱۷
فصل دهم: کنترل سازمانی در مدیریت اسلامی	۲۴۱

بخش دوم

فصل اول: مدیریت سازمانی در پرتو نهج‌البلاغه	۲۵۶
فصل دوم: مدیریت به مثابه سیر و سلوک (مبدأ، نیت و مقصد)	۲۶۳
فصل سوم: مبادی روش‌شناسی در مدیریت	۲۷۱

بخش سوم: اصول و جلوه‌ها

فصل اول: سازمان توحیدی	۲۸۲
فصل دوم: سازمان اسوه	۲۹۰
فصل سوم: سازمان هادی	۲۹۵
فصل چهارم: سازمان عدل	۳۰۳
فصل پنجم: سازمان آخرت‌گرا	۳۲۰

بخش سوم: مدیریت اسلام در چالش و اضطرار

- فصل اول: محکمت و حد و مرزها ۳۲۶
- فصل دوم: متشابهات و اضطرارها ۳۳۵

بخش چهارم: یافته‌های علمی مدیریت

- فصل اول: نظریه‌ها و علم مدیریت ۳۴۴
- فصل دوم: ابزارها و روش فنی مدیریت ۳۵۱

بخش پنجم: مدیریت اسلام در عرصه عمل و اقدام

- فصل اول: رعایت اخلاق در کسب و کار ۳۵۸
- فصل دوم: رعایت اخلاق در کارگزاری دولت ۳۶۵

سوالات آزمون‌های ادوار گذشته

- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۴ ..... ۳۷۷
- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۵ ..... ۳۸۲
- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۶ ..... ۳۸۹
- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۷ ..... ۳۹۵
- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۸ ..... ۴۰۱
- سوالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد ۹۹ ..... ۴۰۷
- سوالات آزمون دکتری مدیریت اسلامی ۹۵ ..... ۴۱۳
- سوالات آزمون دکتری مدیریت اسلامی ۹۶ ..... ۴۲۰
- سوالات آزمون دکتری مدیریت اسلامی ۹۷ ..... ۴۲۴
- سوالات آزمون دکتری مدیریت اسلامی ۹۸ ..... ۴۲۸
- سوالات آزمون دکتری مدیریت اسلامی ۹۹ ..... ۴۳۲

منابع

- منابع و مأخذ ۴۳۸

مقدمه

رقابت عده زیادی از داوطلبان برای موفقیت در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی در رشته‌های مدیریت، استفاده از منابع جامع و مفید در این زمینه را اجتناب ناپذیر ساخته است. مدیریت اسلامی به عنوان یکی از منابع آزمون ارشد و دکتری نقش مهمی در موفقیت داوطلبین در آزمون‌ها را دارد.

داوطلبین مستحضر هستند که بخاطر جدید بودن این منبع پیدا کردن یک کتاب که تمامی مطالب را پوشش دهد به همراه تست کار دشواری است و همیشه یک منبع خوب برای اکثر دانشجویان یک دغدغه بوده است. با تلاش همکاران این کتاب در پنج بخش با نکات کلیدی و خلاصه‌ای مفید به همراه تست‌های تالیفی هر بخش همچنین تست‌های آزمون سال گذشته برای پاسخگویی به این دغدغه داوطلبین تهیه و به چاپ رسیده است. از ویژگی‌هایی که این منبع را با منابع دیگر متفاوت و متمایز کرده است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

پوشش کامل مطالب بصورت خلاصه و مفید به همراه تست‌های تالیفی برای تسلط بیشتر بر مطالب ارائه شده

ارائه مطالب در قالب موارد طبقه‌بندی شده و بولد در متن کتاب

پاسخ تشریحی به آزمون سال‌های گذشته کارشناسی ارشد

پاسخ تشریحی به آزمون سال‌های گذشته دکتری تخصصی

این منبع از جامع و کاملترین منابع آزمون کارشناسی و دکتری رشته مدیریت در همه گرایش‌ها می‌باشد. امیدوارم که مورد رضایت شما دانشجویان عزیز قرار بگیرد.

در پایان از دانشجویان و اساتید محترم خواهشمند است که نظرات، پیشنهادات و انتقادات سازنده خود را جهت بهبود کیفیت کتاب در چاپ‌های بعدی، با بنده و همکاران بنده در انتشارات موبد در میان بگذارند.

حسین فرهمند ترانلو

hfarahmand40@gmail.com

مفهوم‌شناسی سازمان و مدیریت اسلامی

فلسفه وجودی سازمان از دیدگاه اسلام

از دیدگاه اسلام انسان‌ها «فطرتاً اجتماعی» آفریده شده‌اند و برای بقا و تکامل خود نیازمند سازمان و تشکیلاتی هستند تا ضمن تنظیم روابط اجتماعی به اهداف مورد نظر دست پیدا کنند. اصل اجتماعی بودن انسان ناشی از «فطرت اجتماعی» انسان است. برخی از آیات قرآنی که اشاره به سازمان یافتگی و طبع اجتماعی انسان دارند عبارتند از:

۱. **گروه‌بندی افراد جامعه برای شناخت مناسب:** خداوند متعال در آیه ۱۳ سوره حجرات می‌فرماید: "يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا" این آیه به پیدایش انسان از زن و مرد، سپس تشکیل گروه‌های اجتماعی در سطح خانواده و قبیله را یادآور می‌شود.

۲. **بهره‌گیری از خدمات افراد در قالب شکل‌گیری اجتماعات بشری:** خداوند متعال در آیه ۳۲ سوره زخرف می‌فرماید: "وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا" «برخی از آن‌ها را بر برخی به رتبه‌هایی برتری داده‌ایم تا بعضی از آنان، بعضی دیگر را به خدمت گیرند. این آیه به «بهره‌مندی از خدمات افراد» در قالب عنصر تسخیر و همکاری انسان‌ها با یکدیگر را متذکر می‌شود.

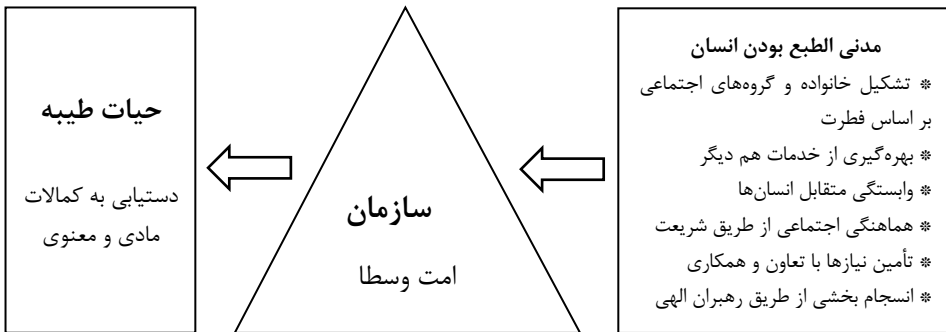
۳. **وابستگی متقابل افراد جامعه به یکدیگر برای تأمین نیازها و خواسته‌ها:** در آیه ۱۹۵ سوره آل عمران آمده است: "بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ" اشاره به «وابستگی متقابل بشری» دارد که همه انسان‌ها از آن یکدیگرند.

۴. روابط اجتماعی ناهماهنگ و اختلاف انگیز، زمینه‌ساز از هم گسیختگی اجتماعات انسانی: خداود متعال در آیه ۱۹ سوره یونس می‌فرماید: "وَمَا كَانَ النَّاسَ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدًا فَاخْتَلَفُوا" بشر در اثر تنظیم نامناسب روابط اجتماعی، دچار اختلاف و پراکندگی گردیده است.

۵. رهبری مبتنی بر شریعت الهی: بر اساس آیه ۲۱۳ سوره بقره، پیامبران آمدند تا اختلاف را برطرف کنند. "كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدًا فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ"؛ همه مردم یک گروه بودند، پس خداوند پیامبران را فرستاد تا در صورت اختلاف در بین مردم، داوری کنند.

☑ عامل کلیدی در انسجام بخشی و سازمان یافتگی اجتماعات انسانی، رهبری مبتنی بر شریعت الهی است.

☑ پیامبران به عنوان مدیران و رهبران از مردم خواسته‌اند بطور دسته جمعی دین را به پا دارند.

فرایند شکل‌گیری سازمان متنی بر آیات قرآن

مصابره: یکدیگر را سفارش به صبر کردن می‌باشد که موجب می‌شود تا افراد جامعه اسلامی در کنار هم یک نیروی واحد و متحد را تشکیل بدهند و بتوانند به اتفاق یکدیگر، اذیت‌ها را تحمل کنند.

مرباطه: از نظر معنا اعم از مصابره است، چون مصابره یعنی اتحاد و پیوستن نیروها در برابر شدائد است، اما مرباطه یعنی پیوستن همه نیروها در جمیع شئون زندگی اجتماعی و دینی، چه در حال شدت و چه در حال خوشی می‌باشد و مراد از این مرباطه آن است که جامعه به سعادت حقیقی دنیوی و اخروی خود برسد.

مواردی که خداوند اجتماعات انسانی را واجب کرده است:

امر «جهاد»، «روزه»، «حج»، «نماز عید سعید فطر» و «نماز جماعت در روز جمعه».